

Для досліджень використовуються безліч методів – від основаних на якісних показниках, до повністю математизованих (регресії, BSC, тощо). Однак одним з найбільш поширених методів аналізу ефективності є Аналіз оболонки даних (Data Envelopment Analysis), або DEA.

DEA аналіз – це непараметричний метод, що базується на вимірюванні технологічної ефективності. Однак, не потрібно ототожнювати технологічну ефективність DEA аналізу з технологічною ефективністю в контексті продуктивності. Ефективність в DEA методі – це найоптимальніше співвідношення між ресурсами та випуском, що забезпечується найкращою технологією виробництва. Структура DEA методу базується на основі концепцій ефективності Фарелла та Індексу Мальмквіста. Об'єктом дослідження даного методу є DMU (decision making unit) – організація чи підприємство, що здійснює процес виробництва. Кожний DMU має дві складові частини – вхідну (ресурси) та вихідну (випуск). DEA аналіз оптимізує співвідношення випуску та ресурсів шляхом створення оптимальної віртуальної технологічної лінії. Будь-яка одиниця DMU може бути або ефективною, або не ефективною. Ефективність лежить в межах від 0 до 1, і розв'язується задача максимізації/мінімізації. Для проведення кількісного виміру використовується спеціальне програмне забезпечення (наприклад, програма DEAOS)

Для аналізу ефективності університетів найчастіше використовують модель, при якій елементами випуску є кількість випускників за рік, кількість публікацій та загальна вартість досліджень, проведених за рік (в грошовому вимірі). До вхідних даних, переважно, відносять річні витрати, кількість навчально-викладацького складу та кількість господарсько-адміністративних працівників.

Як висновок, вимірювання економічної ефективності університетів за допомогою DEA-аналізу може стати одним з основних інструментів для аналізу ефективності як окремо взятого університету, так і всієї системи вищої освіти загалом.

Одарченко І. В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студент 6 курсу ФЕН, кафедра економічної теорії

ПОДАТКОВА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку держави в Україні існує цілий ряд гострих проблем, які необхідно вирішити якомога скоріше. Одна із ключових проблем — недосконалість податкової системи, а саме заплутаність податкового законодавства і, як наслідок, складність і висока вартість податкового адміністрування. Про це наголошується практично в будь-якій більш-менш якісній експертній публікації, що стосується питання податкової реформи. Наслідки — недоотримання величезних обсягів коштів до державного бюджету за рахунок різноманітних схем ухилення від оподаткування, а також плачевний стан підприємств, які намагаються діяти згідно з законодавством, проте через це балансують на грані виживання.

Експерт «Реанімаційного пакету реформ» Володимир Дубровський у своєму циклі статей «Українська податкова система: чому і як вона має бути реформована» [1-4] докладно розглядає сучасний стан податкової системи України і пропонує певний набір конкретних принципів її реформування. Серед них є такі (наведені в порядку появи в текстах):

- зменшення дискреційних повноважень чиновників податкової служби;
- зосередження на спрощенні та прямоті навіть за рахунок гнучкості, складності та інших позитивних речей;
- під час боротьби з ухиленням від оподаткування — зосередження насамперед на великих за обсягами порушеннях, а не на дрібних;

- закриття не лише існуючих прогалів у законодавстві для ухилення від оподаткування, а і самої можливості створення нових;
- контроль за податковим тягарем (він має хоча б не збільшуватися);
- ліквідація інституційної пам'яті у податковій службі;
- реформування спершу загальної системи оподаткування, а лише потім — спрощеної.

На наш погляд, ці принципи потребують доповнення з точки зору економічної теорії, що може допомогти віднайти конкретні заходи, з яких можна сформулювати план реформи. Вони мають впливати з головних недоліків, які необхідно подолати. Оскільки більшість принципів має інституціональний характер, тут стане у пригоді неінституціональна економічна теорія та одна з її найважливіших частин — теорія трансакційних витрат.

Концептуальні пропозиції щодо вирішення проблеми. Наша авторська пропозиція полягає у тому, щоб застосувати до обґрунтування необхідності реформи та для її проведення теорію оптимізації трансакційних витрат, а саме її макроекономічний аспект. Як відомо з теореми Коуза, якщо права власності чітко визначені і трансакційні витрати рівні нулю, врешті-решт розподіл ресурсів буде максимально ефективним незалежно від конкретного першопочаткового розподілу прав власності. Звідси випливає необхідність мінімізації трансакційних витрат з метою досягнення найвищого рівня ефективності розподілу ресурсів, адже в реальності нульові трансакційні витрати неможливі. У нашому випадку витрати податкового адміністрування можна розцінювати як трансакційні, тож важливою метою податкової реформи можна вважати мінімізацію витрат на адміністрування податків.

Проте виникає інше питання — як саме можна знизити ці витрати? У літературі, присвяченій трансакційним витратам, часто зустрічається твердження про те, що високі трансакційні витрати — наслідок слабкості інституцій у даній сфері економіки країни. Проте у нашому випадку спостерігається, навпаки, надмірна зарегульованість, складність і непрозорість сфери, яка також призводить до підвищення трансакційних витрат. Відповідно, шлях до зниження витрат податкового адміністрування полягає не в ускладненні, а у спрощенні податкового законодавства. Тому саме принцип максимального спрощення має стати наріжним каменем податкової реформи.

Напрями впровадження пропозицій. Очевидно, головний напрям впровадження авторської концепції — податкова реформа, що має відбутися в Україні цього року. Застосування даної концепції та відповідних рекомендацій має підвищити якість податкових інституцій України, а значить, підняти її в багатьох міжнародних рейтингах, у тому числі рейтингу глобальної конкурентоспроможності, рейтингу економічної свободи та Doing Business. Ну і, ясна річ, надати сильний поштовх оздоровленню економіки України, що буде стійкою основою для подальшого зростання.

Використані джерела:

1. Dubrovskiy V. The Ukrainian Tax System: Why and How it Should be Reformed. Part I [Електронний ресурс] / Vladimir Dubrovskiy // VoxUkraine. — June 30, 2015. — Режим доступу до статті: <http://voxukraine.org/2015/06/30/the-ukrainian-tax-system-why-and-how-it-should-be-reformed/> — Назва з екрана

2. Dubrovskiy V. The Ukrainian Tax System: Why and How It Should Be Reformed? Part II [Електронний ресурс] / Vladimir Dubrovskiy // VoxUkraine. — July 13, 2015. — Режим доступу до статті: <http://voxukraine.org/2015/07/13/the-ukrainian-tax-system-2/> — Назва з екрана

3. Dubrovskiy V. The Political-Economic And Institutional Issues Of The Ukrainian Tax System: The Adventures Of Some Modern Institutions In A Country Of Pervasive Discretion. Part III [Електронний ресурс] / Vladimir Dubrovskiy // VoxUkraine. — July 22, 2015. — Режим доступу до статті: http://voxukraine.org/2015/07/22/the-political-economic-and-institutional-issues-of-the-ukrainian-tax-system_eng/ — Назва з екрана

4. Dubrovskiy V. The Ukrainian Tax System: Why And How It Should be Reformed? Part IV [Електронний ресурс] / Vladimir Dubrovskiy // VoxUkraine. — December 22, 2015. — Режим доступу до статті: <http://voxukraine.org/2015/12/22/the-past-present-and-future-of-simplified-taxation-debunking-the-myths-part-4-en/> — Назва з екрана

Решетицька М.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»
студентка 6 курсу факультету економічних наук

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Постановка проблеми. В ХХІ столітті, в епоху економіки знань та інформаційних технологій вектор розвитку глобальній економіці задають високотехнологічні інноваційні суб'єкти господарювання, які є свідченням високого рівня конкурентоспроможності національної економіки. В сучасному світі становище країни у міжнародному вимірі на разі визначається рівнем інноваційної культури в країні, якісним та кількісним складом науково-технічного потенціалу, станом освіти, обсягами використання останніх досягнень науки та техніки. Зарубіжний досвід засвідчує, що лише завдяки впровадженню ефективних сучасних технологій, інновацій, використанню інформаційно-комунікаційних технологій у господарській діяльності можна досягти високого рівня економічного розвитку та бути конкурентоспроможним на світових ринках.

На сьогоднішній день для кожної країни є актуальною проблема пошуку дієвих факторів економічного успіху та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності національної економіки. Світовою практикою неодноразово доведено, що саме інноваційні чинники на разі є ключем до успіху та процвітання у глобальних масштабах. Так, за рейтингом глобальної конкурентоспроможності серед лідерів у 2015 році знаходяться такі країни, як Швейцарія, Сполучені Штати Америки, Німеччина, Японія, Фінляндія, Великобританія, що визнані світовими лідерами інноваційного розвитку. [1] Про високу інноваційність цих країн свідчить інший показник – глобальний інноваційний індекс, за яким у 2015 році вище згадані країни також займали найвищі позиції. [2]

Створення повноцінної національної інноваційної системи, розуміння пріоритетності та важливості інноваційної діяльності, активізація інноваційних процесів в усіх сферах економіки, безперечно, на сьогодні є тим самим дієвим механізмом, що зможе забезпечити країні істотне підвищення конкурентоспроможності.

В українських економічних реаліях на сьогоднішній день немає достатнього розуміння пріоритетності та важливості інноваційних процесів для забезпечення конкурентного рівня економічного розвитку країни. Це засвідчують статистичні дані як на мікро-, так і на макрорівнях. Зокрема, у 2014 р. інноваційною діяльністю займались лише 16,1% підприємств України. Обсяг реалізованої інноваційної продукції склав лише 2,5% у відношенні до загального обсягу промислової продукції.[3] Варто також зауважити, що у структурі витрат на інноваційну діяльність переважну частину складають витрати на машини та обладнання, а не на науково-дослідні розробки та високотехнологічні дослідження.

Отже, дослідження впливу інноваційного розвитку як фактору підвищення національної конкурентоспроможності на разі для України є актуальним та необхідним.

Пропозиції щодо вирішення проблеми. Проблема низького інноваційного розвитку української економіки є комплексною та стосується всіх аспектів економічної діяльності. Так, до визначальних факторів, що гальмують активізацію інноваційної діяльності на всіх рівнях, відносять:

1. низька інноваційна готовність підприємств;
2. недосконале законодавство у сфері захисту прав інтелектуальної власності;